

Abonamintul

Pentru monarhie:

Pre an 6 fl., 1/3 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pre 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericăscă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond: odată 7 cr., a doua ora 6 cr., a treia ora 5 cr., și de fie care publicățiune timbru de 30 cr.

Totă ce privesce focea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blași.

Anul II.

Blași 6 Februară 1892.

Numărul 6.

La alegeri.

Săptămăna trecută a dăruită țerii un parlament nou. La momintulă, în care scriemă, ne este cunoscută rezultatulă aloră 405 alegeri din 413, căte aș să fie cu totul. Dintre aceste pentru guvernă suntă favorabile 237, ăra pentru opoziți 167. Majoritatea guvernului decă e de 70 voturi, cu nouă voturi mai mică decătă în parlamentulă trecut. Cele 8 alegeri, cari mai restăză, nu voră alteră proporți asta.

Resultatulă alegerilor n'a surprinsă pre nimeni. Dela restaurarea constituțiunii ungare, dela anulă 1867, încă nu s'a dată casulă, ca ună guvernă să fie bătută la alegeri. Întregă sistemulă nostru parlamentară este croită așa, cătă guvernulă să-și potă dobândi majoritatea la alegeri. Și acăsta totă așa ar rămăne și atuncă, dacă la cârmă ar ajunge contele Apponyi, care acum atătă de amară se plănge în contra abusuriloră, ce le face guvernulă cu ocasiunea alegerilor.

Causa acestui faptă anormală este de a se cercă chiar în temeliile parlamentarismului ungară. Parlamentulă ungară — o scie totă lumea nepreocupată — nu corăspunde nici pre departe frumăseloră concepte de libertate, egalitate și frățietate, sub a căroră ostentativă proclamare s'a întemeiată la anulă 1848. Parlamentulă ungară nu este reprezentanța națiunii politice ungare, ci numai a unei părți din acăstă

națiune politică, a naționalității magiare. Pre lângă acăstă defectă fundamentală parlamentulă ungară nici nu reoglindeză în sinulă seă celă puțină tôte clasele societății magiare, ci e plină de nisce ambițioși, cari mai întâiă representă interesele sale personale, în loculă ală doilea interesele cercului electorală, care i-a alesă, în loculă ală treilea interesele rasei magiare, și numai în loculă ală patrulea și celă din urmă interesele țerii; ne mai făcendă amintire de interese religioase și morale, pentru cari acăști domni de comună n'au nici ună simț. ăta care este în puține cuvinte tipulă fundamentală ală reprezentanței populare ungare. Și acăstă tipă la fiesce care alegere nouă se renoesce.

Ună renumită bărbată de stată a fostă ăisă, că „nu potă să fie o politică mai destructivă, care să împingă la o revoluțiune mai intensivă, decătă ceea care cultivă neadeverulă pre terenulă reprezentanței populare“. Parlamentarismulă ungară însă — detorința noastră patriotică este, să o spunemă fără rezervă — cultivă într'o măsură ne mai pomenită neadeverulă celă mai grosolană pre terenulă reprezentanței populare. Acăstă parlamentarismă este de vină, că astăđi losinca tuturoră partideloră s'a făcută străformarea Ungariei din stată din firea sa poliglotă într'ună stată cu o singură limbă; acăstă parlamentarismă pörtă vina, că astăđi generați cea nouă a politi-

cianiloră profesioniști grăesce cu compătimire despre celebra sentință a celui dintăiă rege ungară: Regnum unius linguae imbecille et fragile est.

Nu ne trece nouă prin minte — s'o scie acăsta frați magiari — să disputamă asupra rolului conducătoră, ce compete în țerile ținătore de Coróna Sântului Ștefană naționalității magiare. Magiarii aș avută acăstă rolă o mie de ani, și din partea noastră potă să-lă mai aibă încă o mie de ani. La acăstă rolă îi îndreptătesce pre dînși pre lângă altele chiar și numărulă loră, care întrece numărulă fiesce căreia dintre cele-alte naționalități considerate în deosebă. Aceea ce așteptămă și pretindemă noi, este numai, ca Magiarii să respecteze bazele acăstei țeri puse de primulă loră rege, să se îndestulească cu rolulă de conducătoră, să nu se identifice cu națiunea politică ungară, să abđică dela morbósa idee de a fi națiunea alcătuitoare de stată și să recunóscă naționalitățiloră nemagiare tôte drepturile acele politice, cari le competă înaintea lui Dumneđeu și înaintea ómeniloră. Răvnirea după autocrațiă poporului magiară este o tendință destructivă, periculósa în cea mai mare măsură pentru țeră și pentru monarhia întregă; ăra alegerile parlamentare nu suntă altceva, decătă o repețire potențată a acăstei tendințe.

Cu adevărată, ce alta, dacă nu repețirea tendinței amintite și cultivarea neadeverului celă mai grosolană pre terenulă parlamentarismului, este legea

Feuilleton.

Amintiri de călătorie.

Firenze, 24 Iuni 1890.

Frate Isidóre!

Ți-am promisă asara, că voiă continua istorisirea pribegirii noastre prin Firenze. Să-mă împlinescă decă promisiunea, mai înainte de ce amă pornă ăra prin cetate, ca să adunămă materială nouă pentru o epistolă, ce ți-o voiă scrie de sară. Pare că anume pentru tine călătorimă.

Destulă că tinărulă prietinosă, care a fostă așa de gentilă, de s'a oferită, că ne va fi pre căte-va óre cicerone fără diurnă, ne-a condusă mai întâiă de-a lungulă rfului Arno până la puntea cea mai de frunte a cetății. Mai înainte de ce amă fi sosită la puntea acăsta, amă intrată sub o arcadă. Prietinelă nostru ne-a spusă, că palatulă acăsta sură negrită de vechime, care se înalță de-asupra acăstei arcade, este renumitulă palată degli Uffizi. Amă trecută pre sub arcadă și amă ășită pre punte. Acăsta e o punte massivă și solidă, nu are însă nici o însemnătate arhitectonică, de nu aș cumva

o însemnătate de acăsta în coridorulă, ce trece preste punte la stănga noastră. Ciceronele ne-a spusă, că fără îndoelă vomă cercetă cele două pinacotece renumite ale Florenței, și atuncă vomă avă să trecemă preste riș prin coridorulă acăsta. Elă ese acedă din palatulă degli Uffizi, trece preste Arno și mergendă mai departe se sfârșesce în palatulă Pitti.

Amă trecută dară de ceea parte de Arno și după aceea nu amă mai mersă multă, până amă ajunsă înaintea palatulă Pitti. Façada acăstui palată e minunată și potă unică în felulă seă. Partea cea mai mare a ei se compune acedă din petri mari în față necioplite, și aspectulă façadei cu tôte acestea este fórte plăcută, deși cam severă. Ne-a condusă prietinelă nostru apoi și prin grădina palatulă. Grădina acăsta e deschisa publicului în ăile de Duminecă și sərbătore. Străiniilă o potă cercetă și în alte ăile, dară numai cu concesione specială, ăra noi nu o aveamă. Tinărulă nostru ostașă și-a dezvoltată cu succesă dialectica la portariș: elă pre urmă ne-a concesă, să intrămă. Rare voră fi pre rotogolulă pământului alte grădini, cari să fie mai frumóse ca acăsta. Dară aci nu mă voiă opră cu istorisirea.

Totă pre calea de mai înainte ne-amă rentorsă la palatulă degli Uffizi și amă trecută pre sub portatulă lui. Voiămă să ajungemă înaintea palatulă mariloră ducă de odinióră al Toscanei, ca să-ă admirămă măcară mărimă și înfățișarea severă. Dară esecutarea acăstui propusă nu a fostă așa de ușoră, pre cum ne-amă fuchipuită. Ți-am amintită asara, că sara de ări a fostă presara hramului Florenței. Împrejurarea acăsta a fostă de vină, de noi n'amă putută înaintă așa de ușoră, precum amă fi dorită. Mă de ómeni umblă pre acolo lărmuindă, îmbulđindu-se și îmboldindu-se, și noi trebuia să băgămă bine de sémă, ca să nu ne perdemă unulă de altulă. Chiară înaintea palatulă ducală ăra ridicată o tribună, și de pre tribuna acăsta răsună preste mulțime o voce puternică. Dacă omulă acăstei voci ar fi fostă îmbrăcată în haină călugărescă, ușoră ne-amă fi străpusă cu gândulă în timpurile acelea, cândă călugărulă Savonarola conducea cu cuvintulă seă învăpăiată destinele republicei Florentine. Dar omulă acela nu purtă haină călugărescă, nici nu rostia elă cuvinte, cari să înfăcăreze mulțimea, nu, elă strigă cătă îlă ținea gura, dară strigă numai — căte ună numără. Și ce să veđi? Numeri acăștia

electorală dublă într-o țară singură „unificată”? Ce alta, dacă nu cultivarea neadevărului pre terenul parlamentarismului și repetirea tendinței numite, este împărțirea scandalosă a cercurilor electorale? Nu e oare revoltător, că sunt cercuri electorale, în cari 190 alegători au dreptul de a trimite un deputat la parlament, precând numai în anii cești din urmă s'au fabricat cercuri electorale, în cari abia 5000 alegători pot să-și aleagă un deputat? Nu e oare nedreptatea cea mai mare, dacă în ținuturile magiare la 30,000 suflete se dă un deputat, precând în ținuturile locuite de naționalitățile nemagiare numai la 50,000, 70,000, 100,000 și mai multe suflete? Nu este oare acesta eschiderea măiestrită a naționalităților din reprezentanța populară? Nu este acesta supunerea majorității unei minorități prepotente? Nu am avut deci dreptate, când am susținut, că parlamentul ungar nu este reprezentanța națiunii, că parlamentarismul ungar cultivă într-o măsură ne mai pomenită neadevărul pre terenul reprezentanței populare?

Ce vomă dice, dacă la aceste defecte fundamentale ale parlamentarismului ungar vomă mai adauge și praxa electorală necunoscută în alte țări europene? dacă vomă aminti coruperea prin bani, mănăcări, beuturi, amenințări, terorizări, prin cari se îndemna alegătorii la exercitarea „liberă” a dreptului lor? dacă vomă spune, că în Ungaria nu se poate întâmpla nici o alegere fără de mărte de om? dacă vomă spune, că la alegerile din 1887 Români, un popor de trei milioane, numai într'un singur cerc electoral și-au putut validita liberu dreptul lor, era pentru alegerile aceste s'au vedut necesitati a decretă pasivitate generală și absolută pentru toți Români din țările Coronei Sântului Ștefan?

Întrebăm după toate aceste, dacă un parlament compus pre astfel de base și ales cu o asemenea praxă electorală se poate privi de expresiune a voinței naționale? Poate un asemenea parlament să contribue la înaintarea și prosperarea țării?

Etă din ce punct de vedere primim noi alegerile sevărșite în zilele acestea. Chiar de aceea noi nu putem împărtași părerea aceloră dintre foile noastre, cari dicu, că alegerile parlamentare pre noi nu ne interesază de felu. Pre noi, o spunem cu durere patriotică, alegerile acestea, ca și cele precedente, ne umplu de durere și de serioasă îngrigire, pentru-că noi, împreună cu bărbatul de stat, la care ne-am provocat, în sistemul acesta parlamentar vedem o tendință destructivă, care duce la revoluție și descompunere, de care bunul Dumnezeu să ferescă patria noastră iubită.

În fața acestui pericol nou ne rămâne altceva, decât să ne rugăm, ca Dumnezeu să lumineze pre cei ce sunt puși la cărma acestei țări, ca să vindece relele parlamentarismului ungar, până când încă nu este prea târziu.

Școle confesionale ori de stat? —

Parlamentul prusian a desbătut o săptămână întregă proiectul de lege despre regularea instrucțiunii populare, prezentat de către ministrul de culte conte Zedlitz. Debaterile acestea au atras asupra-și atențiunea și interesul lumii civilizate întregi, pentru-că nici odată poate în secolul nostru nu s'a aflată contrapuse așa față în față teoriile despre învățămîntul religios și despre învățămîntul fără religione; asemenea nici odată în véculele acestea n'au pășit apărătorii învățăturilor creștine cu mai multă resoluțiune în contra liberalilor, ca chiar cu ocaziunea acesta. Etă motivele, pentru cari am crezut și noi de bine, să facem și cetitorilor nostri, cunoscută desbaterea amintită, ca

să vadă, că chiar acum la capetul secolului al XIX-lea se întâmplă revoluțiunea și rențercerea spiritelor la învățăturele pururea tinere ale Evangeliului, și că timpul învățăturilor liberale, cari cu multă rfvnă se propovăduesc și în mijlocul poporului nostru, a trecut.

În Prusia învățămîntul popular se află eschisiv în mâinile statului. Prusia a fost cel dintăi stat, care a răpit instrucțiunea din mâinile confesiunilor, înființându în locul școlilor confesionale școle populare de stat, în cari de învățămînt religios-moral nu era pomenire. Făcut s'au corecturi în această lege; defectul fundamental însă, adică lipsa instrucțiunii religioase-morale împărtașite de către preoții și învățătorii respectivelor confesiuni, a rămas nealterat până acum. Esemplul Prusiei l'au imitat aproape toate statele europene, și l'ar fi imitat și guvernele noastre liberale, dacă ar fi avut bani. Alcum toate legile, ce se aduc la noi, și în special proiectul despre ridicarea salarelor învățătoresci au o singură tendință, anume să se străforme școlile confesionale în școle de stat.

Prusia, care a făcut începutul cu școlile fără de religione, a trebuit să simță cea dintăi și urmările acelor școle. Necredința și nemoralitatea din școlă și-a aflată exprimarea în socialismul înfricoșat, care a dus Prusia și Germania totă la ajunul unei crize mai înfiorătoare, decât cel mai crăncen răboiu. Pericolul a deschis ochii multora. Urmarea este proiectul de lege despre școlile populare, care acum se află sub desbatere și care învățămîntul populară erăși îl dă în grijea confesiunilor. Proiectul acesta de scop al învățămîntului popular stătoresce cultura și educarea religioasă, morală și patriotică a tinerimii, și recunosc, că o asemenea cultură și educare numai pre base religioase-confesionale se poate da.

Dela sine înțelelesu este, că liberalilor și socialistilor nu le convine acest proiect. Ei și acum, după esperințele cele mai du-

provocă o ferebă nespuse de mare în popor, ca și când omul acela cine scie ce idei sguditoare ar fi rostite, ca și când ar fi aruncat nisele făclii aprinse într'o masă esplosibilă, ori dacă-ți mai convine, ca și când numerii aceia ar fi fost totu atâtea loviri, cu cari vintul turbură marea. Să-ți spun, ce făcea mulțimea adunată aci în piața dinaintea palatului ducal? — Se jucă — tombolă.

Curându după ce am sosit noi acolo, s'a sfărșit jocul acela. Lucru firesc, că numai unul a putut să fie norocosul, care a avut parte de câștigul cel mai de frunte. După enunțarea rezultatului s'a început o musică infernală: cei ce n'au câștigat, au început adică să manifeste neplăcerea sa prin fluierături teribile pentru urechi simțitoare ca ale noastre. Închipuesce-ți, — dar nu-ți poți închipui, ce musică poate să fie fluieratul acesta esecutat de odată prin sute de buze în toate tonurile posibile și imposibile. Fluieratul vintului se poate ascunde de musică acesta Florentină. Așa-i Italianul în veselie.

După ce ne-a desfătat urechile cu musică acesta, mulțimea s'a scurs totă pre strada de ceea parte a pieței. Noi ne-am oprit acum nițel înaintea palatului ducal. Florentinii îl numesc *la Signoria*. Înfașșarea lui din afară e grandioasă și severă. El are numai două etajuri, dară acestea-su foarte înalte. Zidirea întregă fi de așa, cătu te străpune în timpuri vechi. Reparările,

cari vor fi fost de lipsă, nicăiri nu-ți fac în clădirea acesta impresia neplăcută a unor modernizări. De-asupra fațadei se înalță un turn înalt. Clopotul din turnul acesta ar pute istorisi multe. La câte revoluții și lupte civile nu a dat el semnalul cel dintăi!

Începea a însără, și așa nu mai puteam să vizităm internul palatului. Internul acesta, precum am cețit, contrastază nespuse de tare cu severitatea din afară, însușirea comună a palaturilor din Florența. De ne va ajunge timpul, vomă vedea și internul palatului, și mai ales sala lui cea de cincăzeci și trei metri de lungă, carea s'a construită la mandatul lui Savonarola și pörtă ca podoba frescuri uriașe de ale lui Michel Angelo și Leonardo da Vinci.

Am pornit și noi într'acolo, încărău s'a străcurat poporul. Acuși am ajuns înaintea catedralei. Mulțimea, carea am vedut-o înaintea palatului ducal, a fost nimica în raport cu poporul, ce se mestecă aci înaintea catedralei asemenea valurilor mării.

La început ne-am încredințat mulțimii, ce înaintă asemenea unui curent de mare spre intrarea în baptisteriul dedicat sântului Ioan Botezătorul. Înaintea intrării am eșit din curent și ne-am postat lângă baptisteriul în fața catedralei. Pre coperișul și pre cupola bisericeii umblau oameni aprindându miile de lampe, ce le-au

fost aninat pre acolo încă de cu di. Pre dinaintea noastră trecea mi și mi de oameni. Pare că Florența întregă era alarmată.

Cu ceva înainte de opt ore și-a luat rămas bun dela noi tinerul nostru prietin. Noi firesc că i-am mulțamit pentru afabilitatea, cu care ne-a povățuit până acum. El ne-a spus, că se bucură, că Florența ne-a primit îmbrăcată într'o haină așa de sərbătorască.

Într'aceea înoptase. Catedrala întregă și dimpreună cu ea baptisteriul erau îmbrăcate în flacăra. Era feerică priveliștea, ce ne-o oferia biserica luminată de lumina roșetică a miilor de flăcări. Și poporul se desfăta întru marea acesta de lumină, prin care Florența manifestă patronului său pietatea cuvenită. Ori ce ar dice lumea, ori ce cuvinte ar amei opiniunea publică a Europei sbierătorii din dieta și de pre stradele și din foile Romei, sbierăturile lor nu vor pute să schimbe faptul, că poporul italian e religios.

Acuși a început mulțimea să pornescă spre Arno, unde se pregătia de-asupra apei riuului un foc artificial. Noi însă ne-am dus în grădina unui restaurant, și după ce ne-am restaurat cu mănăcarea, am mers la hotel, ca acolo să ne restaureze și somnul drăguț, că-i bun după atâtea ostenele.

Acum pornim, să vizităm galeriile.

Victor.

rerose din trecut, susțin, că și pre base neconfesionale se poate da cultură religioasă, și că educarea morală e posibilă și fără ori ce învățatură religioasă.

Liberalii de astă-dată și-au dat însă de om. Pre lângă membrii centrului și al partidului conservator protestant, pre lângă ministrul de culte Zedlitz, s'a mai apucat de el și ministrul-președinte al Prusiei și cancelarul imperiului german, contele Caprivi. Acestu soldat, care a dat deja dovezi splendide despre cunoștințele sale diplomatice, cu ocaziunea acăsta încă a surprins pre toți prin pătrunderea ageră a lipselor vécului nostru. Contele Caprivi a declarat fără de nici o șovăire, că lupta școlii confesionale în contra școlii de stat fără confesiune este lupta teismului în contra ateismului, și asemenea a constatat, că relele, ce bântue de presinte Germania pre terenul social, sunt o urmare a școlilor populare fără de religie și fără Dumnezeu. În fine a mai spus ministrul, că dacă Prusia va continua cu sistemul de instrucțiune urmat până aci, se espune pericolul de a se face ateism.

Declarațiunile contelui Caprivi au fost vă aprobate și aplaudate din partea conservatorilor și a centrului. Ele sunt aprobate și din partea tuturor omenilor de bine. Pentru-că trebuie să ne luăm odată gândul dela utopiile acelea, cu cari liberalii din toate țările îmbătă lumea. Relele, sub cari geme omenimea, sunt o urmare a păcatului strămoșesc. Acestea rele de tot nu se vor șterge din lume nici odată. Numai sperarea răsplătirii din lumea viitoare poate să deslege problemele acelea sociale, cari astăzi țin în agitațiune lumea întregă. Speranța acăsta în lumea viitoare o propune și o nutrește numai biserica Domnului Christos. Fiica bisericii însă este școla poporală. A școlii deci din școlile populare instrucțiunea religioasă-creștină, însemnă a lipsi pre prunci de învățăturele acelea, cari singure pot să-i întărească credința răsplătirii viitoare. Rămâne deci foarte adevărată afirmațiunea contelui Caprivi, că lupta școlii confesionale în contra școlii neconfesionale de stat este lupta teismului în contra ateismului.

De aci să ne tragem și noi consecințele. Proiectul de lege prezentat din partea ministrului nostru de culte pentru ridicarea salarelor învățătoresci țintesce într'alte și la aceea, ca o mulțime dintre școlile noastre să le școlă din mâna bisericii, cu alte cuvinte să facă din ele școle de stat. Dacă ne este scump viitorul națiunii noastre, dacă voim să mântuim credința părinților nostri, suntem detori, să aducem ori ce jertfe, pentru ca să păstrăm caracterul greco-catolic românesc al școlilor noastre populare. Altcum două pericole ne amenință: ateismul și desnaționalizarea — Absit!

Revistă bisericăscă.

Roma.

Sânția Sa de Prefect al Congregațiunii de Propaganda Fide în locul regretatului Cardinal Simeoni a denumit pre Eminența Sa Cardinalul Ledochowski, de secretar al Brevelor apostolice pre Cardinalul Vannutelli, era de secretar al memorialielor pre Cardinalul Ricci.

Consistorul proximu se va ține după totă probabilitatea în luna viitoare. Cu acea ocaziune vor fi creați, după cum se dice, mai mulți cardinali, mai cu samă esteri. Între aceștia va fi primatale Ungariei, unu Anglesu, unu Francesu, unu Irlandesu și poate că și unu Germanu.

Frância.

Archiepiscopii-Cardinali din Paris, Toulouse, Reims, Rennes și Lyon au publicat o „declarațiune” comună cu privire la poziția, ce o ocupă ei, și ce au să o ocupe toți catolicii față cu republica. Numiții prelați declară, că urmându înviațiunilor S. Scaun Apostolic și tradițiunilor catolice, nu vor face nici o opoziție formei aceleia de guvern, ce și-a dat-o Frância. Însă republica de doispredece ani a realizat un program, care se opune de tot și întru toate drepturilor și intereselor bisericii catolice și a cetățenilor catolici. Prelații stătorești deci următorul program: Respectarea legilor țării, afară de casul, cându acelea s'ar opune consciinței. Respectarea reprezentanților puterii publice. Primirea sinceră și loială a instrucțiunilor politice, dară tot-odată opoziție înversunată tuturor prepotențiilor din partea puterii lumesci. Spriginirea tuturor operelor și instituțiunilor menite pentru susținerea și propagarea vieții creștinesci. Participarea consciințioasă la alegeri cu scopul de-a influența legislativa țării într-o direcțiune sănătoasă, corespunzătoare binelui comun și intereselor binepricuate ale țării întregi. — Până acum 41 arhiepiscopi și episcopi au aderat la acăsta declarațiune.

Éta unu program întocmit pentru a formă basa unui partid catolic puternic.

China.

Cu toate că situațiunea din China s'a mai liniștit, totuși pre ici coala se mai ivesc semne îngrigitoare. „Pol. Corr.” din Viena dice, că procederea și amenințările solidare ale guvernelor europene au determinat pre guvernul chinez, să dea Europeanilor păgubiți desdaunare și de altă parte să lea toate măsurile, pentru ca în viitor să nu se mai potă întâmplă revolte și turburări. — Alte știri sosite la Londra anunță, că situațiunea în Tsang și Tsunking e totu nesigură, și că în contra tuturor creștinilor se manifestă o ură și o dispoziție dușmănoasă.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Alegerile parlamentare formăză marele eveniment al săptămânii trecute. rezultatul a fost prevădut. Guvernul a păstrat majoritatea sa covârșitoare. Voturile câștigate de partidele opoziționale nu alterăză proporția de până aci întru nimic. De altă parte însă e drept și aceea, că nici guvernul nu i-a succes a zdrobi opozițiile, precum și-a fost propus.

Din cele 413 alegeri cunoșcem rezultatul alor 409. Cea din urmă se întâmplă astăzi. Din cele 409 au câ-

știgat liberalii sau guvernamentalii 238, independentiștii 85, naționaliștii 62, ugroniștii 15, cei fără partid 4 voturi, în trei cercuri va fi bolotaj, era într'unu cerc se va face alegere nouă (Huedin). Va să dice majoritatea guvernului face 72 voturi.

Guvernul deci cause de temere și de supărare nu are. Sigur e însă și aceea, că opozițiile vor face multe zile amare cabinetului Szapary.

Bulgaria.

Se pare, că liniștea din Bulgaria nu prea convine la mulți, și așa e de lipsă, ca neîntrerupt să se facă încercări pentru a produce turburări. Ast-fel nu de mult s'a descoperit un complot, care dacă ar fi succes, de sigur producea erăși disordinea cea mai înfricoșată. Eră anume vorbă despre eliberarea lui Karawelow, care avea să se pună în fruntea revoluțiunii. Eră plănită și o răscolă militară, în frunte cu Rizow. — Acum s'a întâmplat în zilele trecute, de s'a descărca un revolver în busunarul ministrului-președinte Stambulow, străbătându glonțul în trupul lui Stambulow. Nenorocirea asta s'a întâmplat în sanie, unde se află ministrul împreună cu mai mulți oșpeți, cu cari se duse la săniat. Unu dicu, că nu revolverul lui Stambulow s'ar fi descărcat, ci alu altuia, care ședea lângă dînsul. Rana nu e grea, deși glonțul nu s'a putut școlte. — Se dice mai departe, că și asupra vieții principelui Ferdinand s'ar fi făcut atentat. Anume bucătarul să fi pus în mâncări venin. Atentatul n'a succes. — Din toate aceste se vede, că stările din Bulgaria sunt încă departe de consolidare.

Germânia.

Obiectul preocupățiunii generale din Germânia întregă flă formăză legea despre școlile populare, care acum se află sub desbaterea parlamentului prusian. Legea acăsta școlă poporală o dă în mâna confesiunilor, rezervându statului numai dreptul de inspecțiune supremă. Liberalii de toate nuanțele facu o opoziție înversunată acestui proiect. Cu toate aceste primirea proiectului e asigurată, pentru-că atât conservativii cât și centrul catolic flă primescu: de altă parte guvernul a declarat, că va susține proiectul cu totă auctoritatea, de care dispune, și nu se va abate dela esența aceluia, pentru-că numai biserica poate să dea o educațiune religioasă-morală, cum e neapărat de lipsă în zilele noastre. Liberalii facu gălagie mare, dicându că dogmele bisericii împedă progresul, și alte mofturi de aceste. Cu unu cuvint e vorbă acum despre lupta între creștinism și ateism. Împăratul a dat o dovadă despre sentimentele sale prin aceea, că ministrul de culte Zedlitz, auctorul proiectului de lege atât de urgisit din partea liberalilor, i-a conferit ordul vulturului roșu de clasa primă. — Proiectul s'a predat pentru studiere unei comisii de 28 membri.

Corespondințe.

Din protopopiatul Morlacei, Ian. 1892.

În prevederea pericolului, ce amenință școlile noastre confesionale prin proiectul de lege relativ la ridicarea salarelor docenților de pre la școlile elementare, s'a convocat pre 21 Ianuarie în Morlaca un sinod tractual extraordinar, ca preoțimea tractuală să se consulte cu privire la modalitatea, după care s'ar pute ridica salarele învățătoresc la suma cerută prin proiectul de lege și astfel s'ar mântui caracterul confesional gr. cat. și românesc al școlilor noastre populare. Dela sinodul a lipsit numai doi preoți tractuali, dară și aceștia și-au escusat absentă.

Presidiul l'a dusă zelosul vice-protopop tractual M. O. D. Ananie Popă, care prin o cuvântare instructivă și insuficientă arătând celor de față momentuositatea cauzei, pentru care sunt adunați, dechără ședința de deschisă.

După deschiderea ședinței, fiind vacantă oficiul de notari tractual, s'a ales mai întâi un notari ad hoc; apoi purcedându-se la alegerea notarului tractual definitiv s'a ales prin aclamație O. D. Ioan Popă, cooperator gr. cat. în Morlaca.

Trecându-se la obiectul principal al conferinței, adică la *cesiunea salarelor învățătoresc*, s'au cetit protocoalele luate cu senatele scolastice și cu alți reprezentanți ai poporului din singuraticile comune, și în cele mai multe comune s'a și formată *salarul* prevădută în proiectul de lege, parte prin *augmentarea* salarului de până acum, parte prin *asocierea* alor două comune spre a-și ține un singur docent; *eră* acolo, unde nu s'a putut ajunge încă totu, ce s'a dorit, e *speranță*, că în viitor se va pute face mai mult.

Poporul nostru din aceste ținuturi muntoase și neproductive, deși e cu mult mai miser decât în oricare altă parte a Transilvaniei, totuși preferesce a jertfi mai bucuros din puținul, ce-l are, spre a îmbunătăți soarta învățătorilor săi, decât să-i aștepte mila, ce l-o ofere guvernul liberal, care în schimb pentru acesta l'ar despoia de dreptul, ce l-a mai rămas, de a dispune adică de școlile susținute cu sudoarea sa.

Totu cu ocaziunea acestui sinodul întrăgă preoțimea tractuală s'a asociat la *colecta cruceiului*, inițiată de președintele nostru „Unirea”.

La propunerea și inițiativa M. O. D. viceprotopop s'a decis și înființarea unei biblioteci tractuale. Spre scopul acesta zelosul și mult meritatul conducător tractual și l'a donat întrăga sa bibliotecă, care cuprinde la 400 de tomuri. Cărțile donate sunt de conținut variu și sunt parte românesc parte în alte limbi. Conferința aduce cea mai profundă mulțămire M. O. D. viceprotopop pentru nobila lui faptă. Pentru prelucrarea statutelor bibliotecii s'a esmis o comisiune, care cu proximalul sinodul protopopesc va avé, să le subșternă spre desbateră, ca apoi la timpul său să se potă înaintă la locurile competente spre aprobare.

În fine s'a întregit forul matrimonială alegându-se 2 membri ordinari și trei suplenți. Cu acestea s'a terminat conferința.

Un preot tractual.

Apelul

comitetului central a reuniunii învățătorilor gr. cat. din archidiaconatul părților Sătmărene aparținătoare diecesei gr. cat. românesce de Oradea-mare către reverendissimi domni protopopi, preoți și toți amicii culturii românesce din comitatul Sătmăru.

Alăturându aci estrasul protocolului din adunarea generală a reuniunii noastre ținută în Dob, pe baza acestuia Vă facem cunoscută, că cercurile filiali s'au constituit după tracturile protopopesce; de sine înțelegându-se, că de președinți se constituiesc rșșinii dñi protopopi, avându cercurile filiali a-și alege în adunările lor pre ceialalt oficial ai săi. Decisiunea acesta a ședinței generale a urmat din trista împrejurare, că în unele ținuturi bărbații imbiați cu onorificul oficiu de președinte cercual au declinat cu ore care dispreț modesta încredere a reuniunii, și așa deosebit tractul protopopesc „Sătmăru” cercu filial, până aqi nu s'a mai format.

Cându comunicăm cu onore această decisiune a reuniunii, cu durere constatăm, cumcă reuniunea noastră est-anu nu s'a putut întruni în ședință generală pentru morbul cailor, în modu succesiv fiind carantinate comunele din comitatul într'o măsură, încatu călătoria la terminul și locul fixat, adică 11 aug. a. c. în Sămiclăuș, cu pre-junctură cu cai a devenit absolut imposibilă, și așa statutele reuniunii, ce au stat la dispozițiune tipărite, neputându-se distribui între membrii reuniunii întruniți în ședință generală, pentru totă parochia se acudă acum câte în 2, respective 3 esemplare.

Nu putem să nu destăinuim trista împrejurare, că reuniunii noastre i-s'a denegat favorul de porto-liber postal, usuat deja de 9 ani, prin decisiunea înaltului minister reg. ung. de comerț, notificat via înaltului minister reg. ung. de culte sub 31 Oct. a. c. Nr. 44.946, și așa speșele postale deveniră o grea sarcină în ducerea cu promitudine a afacerilor de multiple corespondințe a reuniunii: dară ore noi pentru perderea acestui favor să esitam în ulterioara susținere a reuniunii noastre culturale? Nici decât!

Apelăm deci la inima nobilă a tuturor fruntașilor nostri, cari portă cu mândrie stindardul culturii noastre naționale; apelăm cu firma sperare, cumcă bandiera purtată în frunte de inteligența noastră va îndesă șirurile reuniunii noastre cu mulți membri noi și mai ales din tagma preoțimii; dui preoți preonorabili și altmintre sta în nemijlocită atingere cu afacerile noastre culturale; da, onorabili dui preoți sunt dirigenții și cateheții școlilor noastre; ei ca vigili din Sion cunosc mai bine incalculabilul preț al culturii populare-naționale, dară cunosc ei și teribila primejdie urmată din păcătoasă indoliență, alesu acum, cându însi-ne cu toții vedem, cum reuniunii suror rom. catolice din comitatul îi președe deja chiar capul bisericesc, cu vorba, fapta și esemplul său admirabil îmbărbătându la studiul și zelul pre subalternii săi însărcinați cu cultivarea poporului.

Și acum dispunându de statute aduse în regulă, ad la lucru cu micu cu mare, posteritatea va cere dare de samă despre activitatea noastră, *eră* noi vom fi mângăiați numai atunci, cându în conștiință conșinși vom fi, că „în timpul presentu am trăit și lucrat așa, ca în viitoru cu plăcere să ne aducem aminte de timpul trecut!”

Cerem comunicarea acestui apelu cu toți amicii culturii românesce!

Cordială salutare! Ai Dvostre

Carei, 28 Dec. 1891.

Gavril Lazar de Purcăreț, protop. de Carei, paroch în Sanislău ca președinte; Georgiu Pteanu, învăț. în Carei, vice-președ.; Georgiu Murășan, cooperator în Carei, vice-președ.; Georgiu Murășan, învăț. în Sanislău, notari; Ciriacu Barbul, archid. părț. satm. paroch român în Carei; Ion Silv. Selăgean, prot. Eriului paroch în Vezend; Vasiliu Leșan,

paroch în Sămiclăuș; Demetriu Kis, cant.-invet. în Carei, cassaru; Ionu Sturza, cant.-invet. în Domohida, controlor; Teodoru Groza, cant.-invet. în Kules; Paulu Magyar, cant.-invet. în Sanislău.

Dare de semă și mulțămire publică.

(Fine.)

Lista Nr. 54. Colectante: Simeon Lucaci, învățatoriu, Cianul mare, 1 fl. — Iuliu Socolu, cooperator, 1 fl. — Alexandru Cucu, econom, 20 cr. Suma 2 fl. 20 cr.

Lista Domnului Colectante: Emiliu Butnariu, învățatoriu, Gh-Făgetu, 50 cr. — Gavril Ciobotariu, paroch, Ghimesu, 1 fl. — Nicola Thurdanu, paroch, Cumancu 50 cr. — Jorgu Dimitriu, funcționar, Solonca, 50 cr. — Zacharie E. Marinescu, funcționar, Solonca, 44 cr. — Ioan S. Rusu: notariu cercuale, Ghimesu-Făgetu, 1 fl. — Simeon Băcilă, săpunariu, Ghimesu, 25 cr. Suma 4 fl. 19

Lista Dșrei Colectante: Domnișora Sabina Boeriu și Ioan Boeriu, învățatoriu, Gherla 50 cr. — Constantin Mărgineanu, preot, Nicula, 50 cr. — St. Bilțiu, vicariu gener. 1 fl. — Cineva 2 fl. — Cartice 1 fl. — Vasiliu Popu 50 cr. — Ioan Hodoreanu 50 cr. — Huza 1 fl. — I. Popu 1 fl. — Cineva 50 cr. — P. Fabianu 50 cr. — V. Lessiu 50 cr. — Cineva 20 cr. — Cineva 30 cr. — Iuliana Pavelu, cantoriță, Nicula, 1 fl. — Cineva 50 cr. — N. N. 20 cr. — Perdi, directoru la institutul corect. 1 fl. — Mainas Iluntar 50 cr. — Vayna Karoly 1 fl. — Arnberger Laszlo 1 fl. — Kimpian Marton 50 cr. — Ioan Dolianu 1 fl. — Banda Illés 50 cr. — X. Y. 20 cr. Suma 16 fl. 90 cr.

Lista Dnului Colectante Nicolae Nemptu, învățatoriu, Seliște 1 fl. — Dr. Maior, protopop, 1 fl. — Jordache Roșca, econom, 50 cr. — D. Liviu de Lemény, pretoriu suprem 1 fl. — Dr. Calefariu Nicola 1 fl. — Ioan Buceșan, pielariu, 1 fl. Suma 5 fl. 50 cr.

Lista Dnului Colectante Vasiliu Popa, teolog abs. Muntele Băișorei, 1 fl. — Ioan Marinu, preot, 40 cr. — Gregorie Vertanu, econom, 40 cr. — Simeon Felea, econom, 20 cr. — Grozav Iosifu, econom, 20 cr. — Ilie Marcu, econom, 15 cr. — Ilisie Marcu, econom, 10 cr. Suma 2 fl. 45 cr.

Lista Dnului Colectante Demetriu Popu, învățatoriu dirigente, Copăcelu, 50 cr. — Valeriu Dimboiu, cooperator, Sebeș, 50 cr. — Dr. A. Micu, adv. Făgărașu, 1 fl. — Georgiu Fătu, paroch, Herseni, 50 cr. — Petru Socolu, notariu, Berivoi mari, 50 cr. — Samuil Socolu, paroch, Berivoi mari, 50 cr. — Gavril Cornea, paroch, Ileni, 50 cr. — Georgiu Lie, învățatoriu, Ileni 25 cr. — Ioan P. Comșa, paroch, Copăcelu, 50 cr. Suma 4 fl. 75 cr.

Lista dlui Colectante Ludovic Andreiu, notariu, Totoiu 2 fl. 50 cr. — Iuliu Moldovanu, învățatoriu, 50 cr. — Ocea Culiță, senator com. Dumitra, 30 cr. — Ioan Coman, senator com. Dumitra, 30 cr. — Alexandru Dregiciu, jude com. 50 cr. — Ioan Dregiciu, senator com. 20 cr. — Chirilă Oprea, senator com. 20 cr. — Poklosi maioru în pens. Straja 1 fl. — Nicolae Stanciu, jude com. 1 fl. — Simeon Munteanu, senator com. 20 cr. — Simeon Toma, senator com. 20 cr. — Pavel Gligorescu, econom, 20 cr. — Ioan Stanciu, paroch, 20 cr. — Clemente Munteanu, paroch Hăpria, 50 cr. — Georgiu Moldovanu paroch gr. or. Totoiu 20 cr. Suma 8 fl.

Lista dlui Colectante Corneliu Iubașu, teolog abs., învățatoriu în Bouțariulu super. colectă dela pruncii din școlă și dela privat. Lista nu ne a venit la mână. Suma 5 fl. 20 cr.

B) Contribuiri singuratic:

Ana Andreșanu, Grebenișu, 2 fl. — Ioan Urziceanu, Gyó-Békás 2 fl. — Petru Nireșteanu, paroch, Ernotu, 2 fl. — Ioan Vulcanu, protopop. Vermeșu, 2 fl. — Ioan Pantea, paroch, Riciu, 1 fl. — Nicola Mircea, protopop gr. or. Cohalmu, 1 fl. — Alexandru Lochianu, preot, Nima, 2 fl. —

Demetriu Cuteană, v. protopopă, Săcădate 2 fl. — N. N. 1 fl. — Georgiu Boeriu 1 fl. Sum 16 fl.

Venitul totală:

a) internă fl. 217.—
b) din liste fl. 283.54
c) dela singuratici fl. 16.—
Suma veniturii totală fl. 516.54

Bilanț:

Din venitul totală de fl. 516.54
subtrăgându spesele de fl. 88.76
remâne venit curat de fl. 427.78

adecă Patru sute douăzeci și șapte florenți și 78 cr. val. austr.

Deși listele expedate nice jumătate nu s'au rețapoiat, totuși prin zelul onoraților colectanți conștiențioși și prin bunăvoința marinimosilor contribuenți s'a obținut un rezultat foarte îmbucurător în folosul fondului spre ajutorarea școlărilor morboși. Deci în numele tinerimei noastre ajutate rugăm atât pre zeloși colectanți, cât și pre marinimosii contribuenți, să primescă mulțămita noastră cea mai călduroasă.

Blași în 10 Ianuarie 1892.

Al. Uilăcanț.
președ.

Nicolae Popescu,
cassariu.

Convocare.

Reuniunea învățătorilor gr. cat. din Archidiaconatul părților Sătmărene apart. diecesei orădane își va ține *Adunarea generală* anuală la 11 Februarie st. n. a. c. la 8 ore din zi în comuna Sănmiclașu.

Membrii ord. ai reun. au să notifice presi- diul cu 14 zile previe scusele pentru even- tuala loră absențare; căci la din contră voră fi multcați cu 2 fl. executabili în favorul cassei reuniunii (vezi §. 16 lit. b. din ord. ministerială din 1881). Toți acei membrii doritori a disertă în adunare, — disertă- țiunile să le trimită la presiidiul reuniunii în Szaniszló până în 5 Februarie st. n. a. c. Competințele anuale și restanțele se voră răspunde până în 5 Februarie.

Programa adunării: 1. Celebrarea cultului divin la 9 ore în zi, 2. Deschiderea ședinței, 3. Raportul comitetului, 4. Conș- crierea membrilor noi, 5. Complinirea biro- ului reuniunii și a comitetului, 6. Alegerea comisiunilor diverse, 7. Cetirea disertă- țiunilor înainte la presiidiu, 8. Propuneră practice, 9. Stătorirea numărului adunărilor cercuali, 10. Incassarea tacseloră dela membrii noi și vechi, precum a altoră oferte benevole, 11. Defigerea locului și a timpului adunării generale procsime, 12. Propuneră diverse referitoare la înaintarea scopului reuniunii.

Conformă decisiunii adunării generale ținute în Dob membrii participatori la adu- narea generală au a se însinua la învăță- toriul locală înainte cu 6 zile pentru îngri- girea vuptualelor.

Dat în Carei, la 1 Ianuarie 1892

G. Lazari de Purcărețu,
președinte.

Georgiu Murășanț,
notariu.

Colecta cruceriiului.

La colecta cruceriiului inițiată de noi în numărul 16 ală „Unirii” din 1891:

Au solvită. În Archidiaconă. Parochia Ny-Andrásfalva, 1 fl. 50 cr. — Parochia Iclodă, 5 fl. 50 cr. — Parochia Ugruțu 2 fl. 60 cr. — Parochia Timpăhaza și filia Ufalău, 5 fl. 50 cr. — Parochia Mădărașulă de Cămp. 8 fl. — Parochia Ohaba (Făgărașu) 1 fl. 72 cr. — Parochia Sebeșu 2 fl. — Parochia Dra- goșu, 5 fl. — Parochia Dumitra, 3 fl. 60 cr. — Parochia Presaca, 5 fl. — Parochia Ci- amulă deș., 5 fl. 30 cr. — Parochia Crațfalăulă de Cămp., 2 fl. 36 cr. — Parochia Șeulia rom., 4 fl. 10 cr. — Filia Cipău, 3 fl. 40 cr. — Petru cav. Ioanette, 5 fl. — Parochia Fărău 4 fl. — Parochia Poptelecă, 6 fl. — Parochia Bercia, 4 fl. 50 cr. — Parochia Sibiu, 10 fl. — Parochia Năoiu, 3 fl. 30 cr.

Parochia Chinceșu, 4 fl. 43 cr. — Parochia Ighiu, 5 fl. — Parochia Vestemă, 6 fl. — Parochia Șeusa de Cămp., 3 fl. 67 cr. — Parochia Bicașu, 6 fl. 45 cr. — Parochia Corbă, 8 fl. 25 cr. — Parochia Șarmașu, 10 fl. — Parochia Șeulia de Cămp., 5 fl. — Parochia Ghirbonă, 6 fl. — Parochia Che- chișu, 8 fl.

În diecesa Oradei-mar: Au solvită: Pa- rochia Negru, 2 fl.

Până acum au încursă 867 fl. 23 cr. v. a.

Noutăți.

Dăruire preagrățioasă. Maiestatea Sa Monarchulă s'a îndurată a donă din cassetă privată 100 fl. comunității bisericești gr. cat. din Alma săsescă (protopopiatulă Mediașului), pentru repararea bisericești.

Conferință tractuală. La 21 Dec. an. tr. s'a ținut în școlă confesională gr. cat. din Aiudă o conferință, în care s'a discutată cu privire la modalitatea ridicării salareloră învățătoresci la suma de 300 fl. v. a. La conferință pre lângă preoții tractuali au luat parte și câte doi mireni din fiesce care pa- rochie. Conferința a deschisă M. O. D. viceprotopopă ală Aiudului, comunicândă cir- cularulă mitropolitană Nr. 50/4130 1891 și provocândă pre credincioși, ca în sensulă acestui cerculară să facă totă ce-l cu pu- tiunță, spre a înmulți salarele învățătoresci la suma anuală de 300 fl., căci numai așa vomă pute mântui caracterulă confesională ală școl- eloră. Totă în sensulă acesta a vorbită și O. D. notariu tractuală, recomandândă ca mijlăce spre scopulă amintită mai alesă înființarea de grănare și conșciințioasă loră administrare, căci numai aducândă jertfe ne vomă pute salvă școlăle, vomă avă noi dreptulă de a dispune de ele și de a alege pre docenți. — Comunele bisericești de totă misere se potă împreună și câte două, dacă permită impre- jurăzile, și să țină școlă comună, ori înv- țătoră ambulăntă. Laicii din conferință au fostă îndemnați, să lumineze pre confrății loră cu privire la pericolulă, ce ne amenință școlăle și să stea preoțimii întră atajoră.

Ună laică.

Casă de mărte. Otilia Crucița Vancea, fiica Spectabilului Domnă Georgiu Vancea, provisoră la dominiulă mitropolitană din Blași, a reposată după ună morbu îndel- lungată la 29 Ian. în etate de 13 ani și 4 luni. Înnormintarea s'a întimplată Duminecă în 31 Ian. asistândă la acestă actă și Esce- lența Sa I. P. D. Mitropolită precum și ună publică numărăosă și alesă. Primescă multă întristată părinți și consăngeni ai tinerei de- functe și din partea noastră sincere expresiuni de condolență. În veci amintirea ei!

Redactarea foii „Transilvania” până la proxima adunare generală s'a încredințată de cătră comitetulă Asociațiunii domnului Zacharie Boiu.

Alegeri sângerăse. Din părțile Hue- dinului ni-se scrie, că alegerea de deputată pentru dieta țerii s'a ținută la B.-Huedină în 29 Ian. După ce s'a începută actulă ale- gerii, vedândă opozițională, că deputatulă gu- vernamentală are mai multe voturi, și că președintele comisiunii electorale are de cu- getă a închide alegerea înainte de a sosi toți votanții opoziției, au pusă mâna pre lemnele, ce se află în curtea școlăi de stată, unde s'a ținută alegerea, au năvălită în lo- calulă de alegere, au sfărțicată protocoalele, listele și tôte actele de alegere. Președintele comisiunii a fostă greă bătută și rănită la capă. Asemenea au fostă bătuti și unii membri ai comisiunii electorale. Pentru sus- ținerea ordinii erau de față numai 8 gen- darmi, cari au începută să impusce în po- poră, ucidândă doi omeni și răbindă pre mai mulți. Alegătorii au fostă aprăpe toți Magiari și Jidani, ăra Români puțină, și aceștia duși mai mulți cu silă. — Alegeri sângerăse au mai întimplată și la Csikszeredă, anume

dintre Săcuii din Csicsó 11 au fostă uciși, ăra vre-o 79 greă răniți de soldați. — La Turda mai mulți alegători români au fostă duși cu forța, ca să voteze cu guvernulă. — La Vințulă de susă presiunea și corupțiunea în favorulă guvernuluiă au fostă forțe mari. La Szalonta guvernamentală au votat și în loculă Ro- mânăloră, cari nu erau de față. Asemenea nici în alte părți nu au lipsită corumperă, amenințări, terorizări și alte mijlăce neiertate.

Faptă laudabilă. Dlă Petru Suciu, cle- rică absolută și castelană mitropolitană în Blași împreună cu tatălă dînsului, locuitoră în Șomfalău a procurată ună rindă de vasă sacre pentru biserica gr. cat. din Șomfalău protopopiatulă Diciosănmărtinului. Prețulă vaseloră sacre e 25 fl. v. a.

„Reuniunea de consumă din Blași”, după cum aflămă cu plăcere, își va ține adu- narea sa generală la 25 a l. c. în localitățile institutului de credită „Patria” din locă. — Prăvălia reuniunii, care va fi asortată cu totă felulă de articli comerciali, va fi deschisă în 1 Martie n. a. c. — Avisă publicului ro- mânăescă, dela a căru spriginire va atrnă înflorirea acesteși importante întreprinderi. Aci se va vedă, dacă scimă să fimă solidari, și dacă pricepemă interesele noastre!

Mulțămită publică. Multă onorate Die Redactoră! Cu totă onărea Vă rugămă, să binevoiți a da locă în colănele preuituluiă diară, ce redigeați, următororă șiruri. — Agentura principală din Cluși a societății de asigurare „Adriatică” dreptă remuneră- țiune pentru ajutorulă, ce l'a dată reuniunea pompieriloră din opidulă Blași la sfingerea foculuiă escată la casele diulă Lăzăr Albert din Bucerdea grănosă, a dăruită marinimosă numitei reuniuni de pompieri suma de 30 fl. v. a. Primescă agentura principală din Cluși și pre calea acăsta mulțămita noastră pentru darulă marinimosă. — Reuniunea pompieriloră voluntari. Blași în 21 Ianuarie 1892. Georgiu Vancea, comand. supr., Petru Ungureană, subcomand.

Balulă filantropică în folosulă „fondului pentru ajutorarea studențiloră miseri în casă de morbu”, se va ține la 11 Februarie în sala hoteluluiă „Univers” din Blași. Prețulă în- trării pentru persună 1 fl., pentru familie de 3 membri 2 fl., preste 3 membri 3 fl. În- ceputulă la 8 ore sêra.

„Maghiarisarea comitatului Gômör și învățătorii.” Sub acestă titlă scrie „Egyet- értés” dela 31 Ian., că în comitatulă Gômör- Kishont, care e locuită în jumătatea nordică de Slovaci, maghiarisarea a făcută în ceșă de cece ani din urmă progrese uimitoră. Me- ritele maghiarisării suntă a se aserie în cea mai mare parte învățătoriloră de pre la școlăle de stată, dintre cari mulți au fostă pre- miati din partea reuniunii de cultură. În urma osteneleloră îndelungate ale acestoră învățătoră zeloși acum în cele mai multe co- mune copii învață și vorbescă fluentă limba magiară. Nisuința statului de a magiarisă prin școlăle sale și succesulă, ce crede, că l'a dobândită în privința acăsta, încă trebe să ne îndemne la jertfe pentru susținerea de școlă românesci cu caracteră confesională.

Catastrofă. Pre linia căii ferate dintre Iepifan și Bogordik în Rusia ună trenă de persone s'a ciocnită cu unulă de povară. În urma ciocnirii 15 vagone au fostă sdrobite, 10 călătoră au fostă uciși și mai mulți răniți.

Orcană. Sâmbată și Duminecă a suflată ună vintă puternică, care în multe locuri a causată daune mari. În Viena, Pojonă și Budupesta vintulă a huluițată mai multe hórne și păreți de apărare în contra foculuiă, ăra prin Sătmăru și pre la Debretin și comu- cațiunea a fostă împedecată din cauza vintului.

† **Petru Suciu**, profesoră la universitatea din Iași, a încetată din vieță la Menton în Frâncă în 4 Ian. Corpulă defunctului s'a adusă la Iași și s'a înnormintată la 5 Febr. Reposatulă de origine e din Transilvania, a fostă ună profesoră distinsă. Studiile teo- logice încă le-ă absolvată în seminarulă din Blași în anii scol. 183⁹/₁₀—184¹/₂.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Ceva din viața și despre caracterul lui Schopenhauer.

* * * La multe necasuri și amărăciuni, ce le îndurăm în totă ziua, ni-s'a mai adăuș în timpul din urmă și nenorocirea, ca să vedem, cum tinerețea noastră a fost înșelată, să se indulcă de produsele slabe ale unui „poet” fanatizat de filosofia lui Schopenhauer, carea la timpul său apoi i-a și pus capul.

Ar fi un lucru prea uscat și prea ostentiv pentru cetitorii noștri, dacă ne-am încerca, să desfășurăm desperata filosofie a lui Schopenhauer, pentru-ca din ea să cunoșcă, la ce principii au mănătu omenii tinerețea noastră, ca să se cultive. De aceea credem, că va fi de ajuns, dacă vom de-semna cu fidelitate numai câteva trăsuri din viața și caracterul lui Schopenhauer ajuns la noi prin Eminescu filosoful de modă, fără să scim și câte și cum. Dela aceste apoi un cugetător va pute face deducțiune și la filosofia lui, căci vecinic rămân adevărate cuvintele Mântuitorului lumii, că „din fructele lor îi veți cunoaște pre dinșii”, din viața filosofilor veți cunoaște și cât adevărul e în sistemul lor.

Arthur Schopenhauer fu născut la 22 Februarie 1788 în Danzig. Este foarte semnificativ, că în familia, din carea a fost născut, nebunia a fost un morbu foarte des. Mama bătrână depre tată a lui Schopenhauer, doi unchi ai lui totu depre tată, și chiar și tatăl său au suferit de alienațiune mentală. Schopenhauer a rămas fără familie întrăgă viața, și așa copil trupeș n'a avut, ca să putem urmări nebunia și la descendenții lui. A avut însă copil sufletesc pre tot, cari s'au indulcit și se indulcesc de filosofia lui. Între aceștia apoi nebunia este un lucru de tote zilele. Și chiar și „poetul” nostru Eminescu, care și-a consumat puterile în călătoria filosofiei lui Schopenhauer, și-a sfârșit viața în institutul alienaților. O familie morboasă în suflet a produsă pre autorul filosofiei Schopenhaueriene. Nu e mirare, că la timpul său ea însăși produce în publicu același morbu!

În copilărie Schopenhauer a călătorit cu părinții săi foarte mult prin Germania, Belgia, Franța, Anglia și Elveția. Tatăl lui l'a destinat pentru cariera comercială, și l'a aplicat la comerț în Hamburg. Curând după aceea însă tatăl lui se sinucise în 1805. Dela tatăl său eredită Schopenhauer aplicarea spre pesimism, dară și o avere frumoasă, carea l'a ajutat mult, ca să pōtă duce o viață independentă și să se pōtă ocupa de studiu fără de a fi distras de grigile vieții. „De-ași fi fost sērăc”, dīse el unu amic, „și de ași fi fost silit să trāscă după filosofie acomodāndu-mi învătura după prescrierile guvernului, atunci mi-ași fi descārcat unu glonț în cap.”

În privința religioasă crescerea lui a fost cât se pōte de slabă. Simțulu religios s'a trezit într'insul în tinerețe mai de multe ori, și cercă nutremitu. De unde să lea însă unu asemenea nutremitu? Societatea, ce-lu încunjură, erā deplin despoiată de ori ce religione. Așa s'a întâmplat, de odată a fost de față în catedrala din Gent la o liturgie solemnă episcopescă. „Simțulu de pietate m'a cuprins atunci de sus pând jos”, dīse el. Eșind însă afară din biserică, l'a perit și pietatea, și l'a mai rămas numai mirarea, că în bisericile protestante nici odată nu l'a cuprinsu o atare pietate, ba din potrivă în bisericile protestante dīce că „cāntarea fīntore a mulțimii îi causă durere de urechi, și gurile căscate a ascultătorilor îi făceau să rādă”. Prin studiu îndelungat a ajuns, ce e drept, la convingerea, că creștinismulu din Evanghelie și din Părinții bisericei nu se află în protestantism, ci în biserica catolică. Nu s'a putut însă nici odată ridică până la convingerea, că creștinismulu din biserica catolică nu este numai

creștinismulu adevărat din Evanghelie și din Sântii Părinți, ci este creștinismulu adus de țasu și Dumneșeu în lume.

După mōrtea tatălui, măcă-sa cu o fiică Adela s'a dus în Weimar, pre tinerețulu Arthur l'a lāsāt însă la comerț în Hamburg în contra voii lui. De aceea totu mereu necăjă pre mamă-sa cu rugări, să-lu lea dela comerț, și să-lu lase să-și continue studiile. „În marea mascheradă, ce o representă lumea civilizatā”, dīce el, „comercianții sunt singurii omeni onești și nemascați, fiind-că ei spun, ce sunt, adevă speculanți de bani”, pre cându alții sunt speculanți, însă nu voesc să o spună. Chiar pentru aceea însă nu voia să fie între ei, căci elu nu voia să adune bani, și prețiuā banulu numai ca „mijlocu de desfătări sufletesci și trupeșci”, și spre scopulu acesta credea, că a eredită dela tatălul său destui bani.

După multe rugări în urmă mamă-sa l'a luat dela comerț și l'a trimis la gimnasiu în Gotha, de unde însă fu eliminat, fiind-că batjocori pre unu profesor, și așa se duse în Weimar. Natura lui respingătoare și pesimismulu față cu totă lumea se arătără încă de pre atunci așa de fășiu, cătu mamei sale îi fu preste puțină a trăi cu elu într'o casă. „Este foarte greū a trăi cu tine”, îi dīse odată mamă-sa, „și din ce te cunoșc mai bine, din aceea me convingu mai multu despre acēta. Ți-o spun verde, că până ești așa cum ești, sunt gata a face mai bine ori ce, decât să trāscu cu tine într'o casă. În nici unu lucru din lume nu mē potu uni cu tine. Melancolia ta, tânguirile tale pentru lucruri, cari nu potu fi altcum, fața ta posomoritā, judecāțile tale bizare, lamentāriile tale asupra lumii acēstia „nebune” imi facu totu mereu nopți și visuri rele.” Pre lângă tote „lamentāriile” acēstea însă Schopenhauer încă de tinerețu jucă pre cavalerulu, purtă totu vesminte după modă, cercă bucuros societāțile baronilor și ale conteselor și prāpădiā în desfătări atāta bani, cătu măcă-sa trebu să-lu facă atentu mai de multe ori, că continuaudu așa o ruinēzā. Se pōte vedē din contradicērea acēsta a tinerețulu filosofu, cătu de sinceru a fost pesimismulu lui. Și în contradicērea acēsta sunt incolāciți până în ziua de astăzi toți adeptii filosofiei lui. Esecțiune nu face nici „poetulu”, care a împămēntenit filosofia acēsta în literatura noastră. Și acesta după ce cetise pre Schopenhauer și pesimismulu lui l-lu puse în versuri în „Epigonii”, pre cari îi publicase mai întâi în „Convorbirile literare”, fu cuprinsu îndată de unu adencu simțu de vanitate cavalerescă modernă, se trase numai decât în cilindru, își rase barba și mustețele, își lāsa pēru lungu, ca „geniulu” de artistu să-l fie evidentu, mai atrăgătoru și mai simpaticu înaintea lumii acēstia „blāstēmate”, în care „e mai bine a nu fi decât a fi”. Și dacă ar fi fost așa avut ca Schopenhauer, chiar așa ar fi prāpăditu la bani pre desfătări ca și elu. Desfātāriile însă, cari și-le putea procură și fără bani, acelea le-a gustat, cătu doră nici Schopenhauer nu l'a întrecut. Amicii lui, dacă ar fi sinceri, ar' se spune multe de acēste din viața lui.

La 1811 Schopenhauer merse la universitatea din Berlin, ca să asculte pre Fichte. Curând însă început a batjocori pre Fichte și până la bătrānețe imitā vorbele și gesturile filosofulu acēstia „micuțu, cu pēru destu și fața rozie”. În Berlin a ascultat și prelegerile lui Schleiermacher asupra filosofiei din evulu de mijlocu. Când auți însă pre Schleiermacher susținēdu, că nimeni nu pōte fi filosofu, dacă nu e și religiosu, atunci pre marginea caietulu său scris: „Cine e religiosu, nu ajunge nici cându la filosofie. Cine e filosofu, n'are lipsă de religione. Mersulu lui e periculosu, însă liberu.”

La 1813 fu promovat de doctoru în filosofie la universitatea din Jena. Până atunci discordia cu mamă-sa ajunsese la extremu. Când îi dede mamei sale — care încă erā scriitoare — tesa lucrată pentru doctorat,

atunci îi dīse în batjocură: „Scrierea acēsta va fi cetitā și atunci, cându dintr'ale tale abia va mai fi v'unu esemplarū prin v'o cameră de hodoroge.” La ce mamă-sa i-a replicat: „Din a ta va fi atunci întrēgă edițiunea încā nevindutā.” Curēndu după promoțiune o rupse cu mamă-sa de totu pentru tot-deuna, cătu dacă de aci încolo îl întreba cineva vre-odată, că elu este copilulu dōmnei Schopenhauer, atunci se înturna numai decât în altă parte măniosu fără de a răspunde nimic.

Într'aceea unu cunosătoru alu literaturii indiane îi atrase atēțiunea asupra religiunilor din India. De atunci apoi se ocupă de și de nopțe cu studiulu Bramaismulu și a Budhismulu indianu, și statua lui Budha și-o ținea tot-deuna înaintea mesei de scrisu, căci filosofia și religiunea pesimistā a acēstia i-a plăcutu mai multu ca tote „religiunile și filosofiele europene”. Prin studiile acēste indiane pesimismulu lui și-a ajunsu culmea. Și papagalii lui Schopenhauer dela noi încă afectēzā cu multu patosu budhismulu indianu după esemplulu magistrulu. Erā „poetulu” lui Schopenhauer dela noi încă pre cându nu cunosea Budhismulu decât aproape numai după nume, așa de tare îl afectă și așa de multu erā cuprinsu de indomanie, cătu în poesia erotică nu mai invocă pre deulu „Amor” alu Romanilor, ci pre „Camadeva” deulu indicu, ca să ne arete, că într'insul avem o edițiune romānescă a „geniulu” Schopenhauer.

(Va urmā.)

Sērmana Dolores.

Istorie Andaluziană de Fernan Caballero.

(Continuare.)

V.

Erā meșu de nopțe. Tācerea adēncă, ce domnia preste satu, erā întreruptă numai din cându în cându de vuetulu, ce-lu făceau valurile mării lovindu-se de stānci. Luna cu lucirea-i galbie și rece se strācură încet și trēmurāndu preste totu locul, întocmai ca ecoul unu sunetū depārtatū. Întregu satulu și-s'ar fi părutū ca o mașinarie de orologiu, ce s'a opritū, dacă acēstā tācere n'ar fi fost întreruptă de cāntecele puterice ale cocoșilor.

La grilajulu unei ferești dela casele, cari erā în curtea unchiașulu Mateo, se vedea unu tinerețu. În fața lui în casă erā o fată. Palida lună lumināndu în trecātu fața fetei lāsă să observāmu pre chipulu ei urmele unei dureri adēnci. Vēdēndu-o ai fi creșutū, că-i chipulu unu cugetătoru cu fuadatū în amintirile unu trecutū durerosu și în speranțele unu tristū venitorū.

Fața tinerețulu avea o espresiune serioasă și energică, semne ale unu omu activu. Privirea lui erā plină de focu, ca la omenii pasionați. Fruntea-i erā lată, sēmnu unu caracteru firmu, care nu se retrage dinaintea nici unu pericolu și nu recuzōce nici o pedecă.

„Nu ț-am spus de atātea ori,” dīcea tinerețulu, „nu ț-am preșis'o, că ai să fi înbita mea? Ceea ce dīcu eu, trebe să se împlinēscă, ori și ce ar fi. Ce ț-a folositū, că ai risu de mine, ba te-ai mai și māniatū cāte odată pre mine?”

„Pre atunci eram numai o copilă Lorenzo.”

„Pre atunci . . . ce vorbă? Ca și cum ar fi trecutū o sută de ani, și totu lucrulu āsta nu s'a întâmplatū fără numai înainte de asta cu trei ani.”

„Nu știu, cătu e, sau cătu nu-i de atunci, atāta știu, că de atunci am încetatū a mai

fi copilă, și că tu m'ai fermecat, și m'ai răpit inima. M'ai fermecat așa de tare, de ți-ai fi dat o sută de inimă, de ai fi avut."

"Scii ce, Dolores? Eu nu vreau, ca tu să mă iubești din multămită, căci aceea nu-i iubire, aceea sémână mai multă a datorie, ce o plătești, și nu a unu daru, ce-lu faci."

"Daca apa, ce-o bei, îți stimpără setea, Loreuzo, ce-ți pasă, din ce isvoru curge?"

"Cum să nu-mi pese? Din contră trebuie să scii, de unde-i?"

"O Lorenzo, apa-i din unu locu bunu!"

"Veđi, chiar acesta n'o scii eu. N'am nici o dovada despre aceea, și eu nici acum nu credu, că mă iubesci."

"De ce n'o cređi, omu rău ce ești?"

"N'o credu, căci tot-deuna te vedu supărăta, sémnu că iubirea mea nu te învelește."

"Ascultă, Lorenzo! O iubire, care înecă toate celelalte simțeminte, nu-i bună, și o inimă, ce uită ușor, nu pôte fi tare în iubire."

"Nici acela nu pôte fi unu lucru bunu, cându îți uiți de prezentu și te cufunđi în trecut. Tu trăesci numai pentru amintirile tale, cari isu singurii tēi prietini. Daca m'ai iubi, ar trebui să cugeți mereu la mine, sperarea ta."

"Scie Dumneđu, ce pôte fi, dar nu potu sa stingu din amintirile mele unu chipu, ce se ține de mine morțișu. E chipulu scumpei mele mame, pre carea o vedu singură luptându-se cu mórtea pre țermurul rece și virtosu alu mării, ne-audēndu altceva, fără numai sgomotulu asurđitu alu valurilor, cari se apropie de ea mereu. . . Oh, isu sigură, c'a muritu numai de frică și nu de durere trupescă. . . ! Și eu eram departe de ea. . . și n'am vedut'o fără numai de abia după mórte. . . . O, Lorenzo, aceste sunt pentru mine nisece rane grele, pre cari nu le poți vindeca de locu, ori câtu ai vré! . . . Din toți ai mei nu mi-a mai rămasu decâtu sērmanulu meu frate, pre care cine scie, dacă marea, carea a cuprinsu în valurile sale pre tatălu meu și pre mamă-mea, nu-lu va fi cuprinsu și pre elu, vedēndu-lu orfanu de amēndoi părinți. Acum spune-mi, mai poți tu cere dela mine, ca să fiu veselă și să le uitu acestea toate?"

"Dacă ar face toți ca tine, ar trebui să nu mai încetămă a jel și să deplângem mereu pre cei morți."

"Așa-i!" adause Dolores suspinându.

"Bine, dară spune-mi, atunci pentru cine a lăsatu Dumneđu colorile?"

"Pentru flori, pentru paseri și pentru copii," răspuse tinera copilă răzimându-și fruntea de grilaju.

"Audi, Dolores!" începū tinērul de nou cu amărăciune. "Dacă iubim așa de tare pre cei morți, atunci față cu cei vii nu putem să nutrim fără numai o iubire foarte nelsemnată."

"Te înșeli. Acela-și sóre, care dá viața cipresului, acela-și sóre face să crească și rosa. Griji însă, ca prepusurile tale să nu ne amărăscă viața."

"De propusuri numai acela se teme, care are să-și facă învinuiri."

"Eu nu mă temu de ele, ci mă rușinez, întocmai cum se rușineză omul cinstit, cându îl privescă ómenii dreptu unu contrabandist."

"Și scii, pentru ce? Pentru că mulți

fără de a fi contrabandisti, se cuprind cu contrabandele."

"Și mă ținu dóră și eu de acestia?, îl intrébă Dolores cu o vóce blândă.

"Oh, femeile!" răspuse Lorenzo mai înmoiată. "Scii proverbulu: Sarea cea amară e din mare, și dela femeii multă durere. Ađi isu credinciose, mâne-su false ca mâțele."

"Să dea Dumneđu, Lorenzo, ca toate femeile să fie ca mine."

Dolores, legată prin multămită așa de tare de despotulu Lorenzo, își făcea ușor închipuirea, ce viața au să trăescă multe femei de ómenie dintre țerance.

Nu multu după convorbirea acesta se vesti în satu unu anunțu, care umplu pre mulți de gânduri triste. Câte fericiri nu avea să strice elu, câte inimă iubitore n'avea să le umple de durere! Eră vorbă de o conscriere militară.

Economulu spaniolu nu privește munca dreptu nefericire, din contră elu e forte lucratoriu. Lipse încă nu are așa multe de suferitu, copiii nu-lu supără, căci și-i iubesc. Cea mai mare nefericire pentru elu în viața e recrutarea, pre carea o numesce darea sângelului.

De ar scii ministrulu, câte párae de lacrimi amare stórce recrutarea, câte inimă se frângu de durere, și câte esistențe nimicesce pentru tot-deuna, de siguru i-ar tremurá mâna, cându ar subscrie ordinulu de recrutare.

Mătușa Melchiora eră nemângaiată. Amēndoi feciorii ei aveau să fie soldați. E dreptu, că Esteban fusese eliberatu odată, dar acum nici elu nu mai putea spera așa ceva. Lorenzo încă scia, că mâna, carea îi conduce sórtea, nu-i gâtesce decâtu supărare. Și nici unulu nu s'a înșelatu.

(Va urmă.)

Bibliografie.

Raportulu anualu alu societății academice „România Jună” din Viena. În partea generală a raportului se face o scurtă reprivire asupra înființării și activității de două decenii a „României June”, apoi se amintescă întâmplările mai însemnate din alu XXI-lea anu administrativu (1 Oct. 1890 — 30 Sept. 1891). În partea specială: I) se înșiră cu numele: a) membri fundatori (24), b) membri onorari (82), c) membri emeritați (50), d) membri ordinari (27). I. Ședințe s'au ținutu 12 ordinare, 1 literară și 1 festivă. II. Biblioteca a primitu 32 diare române și 7 germâne și conține 982 opuri în 776 volumuri. III. Cassa societății dispune de o avere totală de 11,574 fl. 41 cr. v. a.

Invitare la prenumerațiune. Advocatul din Deva Ioanú Lengyel publică invitare de prenumerațiune la vorbirile sale de apărare ținute la deosébite pertractări criminale. Oplu pentru advocați, mai alesu începători, va fi de valóre și interesu deosébitu. — Comandele au să se adreseze auctorului în Deva. Prețulu de prenumerațiune e 1 fl. v. a.

Diverse.

Palmuri parlamentare. Amu amintit în numărulu trecut alu foii noastre, că în 19 Ianuariu a. c. parlamentulu francesu a fostu scena unor palmuri rare în istoria sistemului reprezentativ. Corespondentulu diarului „Frankfurter Zeitung” descrie scena aceea în chipulu următoru: Prin coridórele camerei, cari altcum astăđi, nefindu ședință, erău cam

pustii, se vorbiá despre însemnatele evenimente ale zilei de ieri. Pre tapetu eră mai alesu cestiunea, că óre dintre cele trei palme împărțite ieri care a fostu cea mai frumoasă. Cestiunea acesta n'a avut de urmare conflicte noué, precum ușor ar puté să presupună cineva; pentru-că în scurtu se uniră cu toții, recunoscēndu premiulu palmei aceleia, carea o adresase diaristulu Vampze Boulangistului Boudeau. Scena acestei palme a fostu vestibululu camerei, dară plesitura ei a fostu așa de puternică, câtu s'a pututu audi în totă sala *Pas Perdu* și până la intrarea salei de ședințe. Ce productu frumosu și impunătoru! Și ce frumosu e, că omul, care l'a făcutu, este chiar unu diarist. Discusiunea, carea avu dreptu urmare o concludiune atâtu de răsunătoare, nu se pôte scf.

Se spune, că prea grațiosă a fostu și frișca, cu care l'a distinsu pre Boulangistulu Castelin tata Delpech. A fostu o lovitură olblu pre nasu. Pentru celu nimeritu lucrulu acesta a fostu așa de neașteptatu și nou, câtu îndatá a alergatu cu mâna la nasu, ca și cându ar fi voitú să prinđa darulu primitu și să-lu privescă cevași mai de-aprópe.

Referitoru la palma cea mai înaltă în rangu, înțelegă cea ministerială, párerile divergéză forte multu. Într'una se unescu cu toții, anume că a avut două părți. Cei ce au fostu în apropiere, susțin, că ar fi fostu două lovituri cu pumnulu. Una s'a descărcatu pre cefă de-asupra cravatei, cealaltă pre obrazu. Și tréba nu s'ar fi opritu la aceste două lovituri, căci brațulu ministrului se află în pornire și ar mai fi imblătitu încă multă vreme, de cumva mai mulți inși nu-lu apucau de-odată. Laur în fața acestor simpatii ministeriale a rămasu cu sânge rece și a dovedit multă presentă de spiritu, ceea ce altcum nici nu pôte să ne surprindă, dacă vomu cugetá, că îndelungata carieră politică l'a dedatú deja cu palmurile cele mai variate. Statisticii punu numărulu mânilor, cari au aplaudatú faptele mărețe ale lui Laur totu pre fața lui, la cinc, adaugu însă din precauțiune, că aceste sunt numai cele întâmplate în publicu. Acela-și statisticu dice, că Laur în urma palmilor primite dela Constans a vedutú 72 lumini, fără indoelă o luminație destul de frumoasă. Laur primindu dela ministru lovitura de cavaleru pre obrazu, avu idea vitejescă să arunce după elu unu lexiconu, ce-lu ținea în mâni. Firesce că săgéta a sburatú într'o direcțiune, în care se află ori ce, numai ministru nu. Ea trecu preste capulu deputatului Dreyfus, care e forte micu, și se opri în fața deputatului Mir, care e forte înaltu. După fapta acesta Laur a alergatu nu după Constans, Dómne feresce, ci la unu locu cu multu mai primejdiosu, în bibliotecă. Acolo luându în mâni regulamentulu, îl resoli în grabă, să vadă, óre nu este scrisă ceva pedepsă în contra palmilor ministeriale. După cercări zădarnice și-a continuatú calea sa victoriosă către oficiulu telegraficu, unde împărtași prietinelui său Rochefort, că a fostu bătutu. Telegrama s'a terminatú cu aceste memorabile cuvinte: „Ce să facu? Să mă duelezu?” Rochefort a și răspunsu îndatá într'o formă de totu elegantă, dicēndu: „Să nu te duelezi cu unu hoțu și cu unu omu de nimica.” Și étă că Laur nu s'a duelatú.

Étă dară palme parlamentare, împărțite și primite în numele și pentru binele țerei!

Călare din Berlin până în Japonia. Atașatul militarulu alu ambasadei japoneze din Berlin Maiorulú Tucushima Jasumozu a conceputu planulu escentricu de a se rentórce în patria sa călare. Călătoria lui după planu are să țină doi ani. Elu va trece prin Petroburg, Moscva, Icatirburg, munții Baical, valea Amur, peninsula Corea și la marginea acesteia se va sui pre naie până pre pământulu japonezu. În linia dreptă ar face drumulu, ce are să-lu percurgă, 1800 miluri geografice sau cam 1/3 din equatoru.

Economie.

Scutirea albinelor în contra frigului. Albinele sunt animale gingașe. Ele ca să potă trăi preste iernă, au lipsă de o căldură de cel puțin 16 grade. În temperatura de 8° R. albinele pier. Căldura recerută și-o produc albinele înseși și se silesc a o conserva în celulele de fagur. Ca această căldură să nu se imprăștie, economul trebuie să astupe încă de cu toamnă toate găurile coșniței cu albine, era partea goală a coșniței să o umple cu mușchi uscați. Mai departe să ferescă albinele și de vânturi reci, căci ele au lipsă preste iernă de liniște și de un loc uscat și călduros. A da albinelor în decursul iernii de mâncare și a le adăpa preste totu nu e de lipsă. Pimăvara nu trebuie lăstate albinele prea de timpuriu din coșnițe, de orece punându-se pre pamântul încă rece, multe pier.

Exportul de zahăr, de spirt și vin. Precum se anunță din Constantinopol, 90% din zahărul, ce se consumă acolo, e importat din Austro-Ungaria. Asemenea se consumă în Constantinopol multu spirt și cognac fabricat la noi. Vinurile unguresci încă sunt cercate și bineplătite în capitala turcescă.

Scalda de țerina a gănelor. Ierna, cându ninge ori plouă, și cându pamântul e coperit de neua ori plin de tină, gănele stau mai multu sub coperiș. În acestu timp diferite parasite, ce trăsesc pre corpul gănelor, se înmulțesc în modu înspăimântător și le slăbesc, precându vara mișcându-se galițele liber și scaldându-se în țerina ori în năsipu sunt mai scutite de parasite, de orece împreună cu țerina, ce o scutură găina de pre sine, cadu și parasitele. De unde economle să se ingrigescă, ca gănele lor să aibă și preste iernă scaldă de lipsă.

Springirea cultivării inului și a cânepii în Franța. În sensul legii franceze din 13 Ianuarie a. c. statul va ajuta pre cultivatorii de in și cânepă în decursu de 6 ani (1892—1898) cu câte 2,500.000 franci pre an, care sumă se va distribui în formă de premii între producenți în proporțiune cu terenul cultivat.

Morburile contagioase și pădurile. E veche credința, că pădurile nu servesc numai spre curățirea aerului, dară totu odată și împedecă lățirea multor bôle lipiciose. Acesta au probat'o nu de multu doi savanți italiani pre cale experimentală. Ei au examinat adecă aerul în diversele părți ale pădurii și au constatat, că aerul din mijlocul unei păduri mai mari conține cu multu mai puține bacterii decât aerul dela marginea pădurii. Causa acestui fenomen constă în aceea, că frunzele arborilor orecum străcură aerul, și bacteriile acelea se lipesc de frunze, de unde apoi cădend pre pamântu umed nu se mai desvôltă. Fiind deci pădurile de așa mare importanță și din punctu de vedere higienic, trebuie cultivate și cruțate, era acolo, unde nu sunt încă păduri, să se planteze.

Nuci otrăvite. Unii vinători de pome înmôie în apă mai multu timpu nucile vechi pentru a-le da o înfățișare de nucii nouă, prôspete. Acestu lucru însă e foarte primejdios pentru sănătate, de-orece nucile mucelesc și în acelu mucegaiu se desvôltă unu feliu de ciupercă (burete) foarte veninosă numită *Rhizopus nigricans*.

Revista comercială a săptămănei.

În urma vîntului dela finea săptămănei trecute mai preste totu locul s'a topit neua, ce acoperia sēmănaturile, ceea ce înșufă economilor ingrigiri serioase, de-orece preste nopte inghiață tare.

Tîrgul de bucate din Budapesta în săptămăna trecută a fostu nefavorabilu, au sosit bucate puține și s'au plătitu mai slabu decât în săptămăna precedentă. *Grâu curat* s'a vîndut maja m. cu fl. 10.05—10.25. *Secară* s'a vîndut puțina, maja metrică cu fl. 9.85—10.25. *Ovășul* s'a vîndut maja m. cu fl. 6.00—6.40. *Cucuruz* s'a importat în cantitate mare, în urma acesteia prețulu lui a scădut, s'a vîndut maja m. cu fl. 5.56—5.62, era pre la stațiunile căilor ferate din capitală s'a plătitu maja m. cu fl. 5.15—5.35. *Prunele* s'au vîndut maja m. cu fl. 12.00—15.50 după calitate, era licitarul cu fl. 14.70—16.50.

Tîrgul de rimători dela Steinbruch a fostu ceva mai favorabilu decât în sept-

măna trecută, prețurile s'au ridicat și anume s'au plătitu pentru rimători unguresci aleși grei 46—46 1/2 cr., bētrani 43—44 cr., marfă țerencesă 42—44 cr., sērbesci 40—43 cr. la kg. curat.

Au sosit în decursul săptămănei trecute la Steinbruch 9332 de rimători, era de mai nainte au rēmasu acolo 132.226 rimători.

Bursa de Budapesta.

Din 4 Febr. st. n. 1892.

Renta de aur ung. 4%	109.25
« « hârtie « 5%	103.25
Împrumutul căilor ferate ung.	120.—
Amortisarea detoriei căilor ferate de Osti ung. (1-ma emisiune)	115.—
Amortisarea detoriei căilor ferate de Osti ung. (2-a emisiune)	100.45
Amortisarea detoriei căilor ferate de Osti ung. (3-a emisiune)	—.—
Bonuri rurale ung.	93.25
« « croato-slavone	—.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	—.—
Obligățiunile desp. regalilor	98.70
Împrumut cu premiu ung.	141.—
Losuri pentru regularea Tisel	134.—
Renta de hârtie austriacă	103.50
« « argint austriacă	94.75
« « aur austriacă	103.50
Losurile austr. din 1860.	148.—
Acțiunile banței austro-ungare	1062.—
« « de credit ung.	347.—
« « « austr.	—.—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și economii «Albina»	102.—
Galbeni împărătesci	5.58
Napoleon-d'or	9.34
Mărci 100 imp. germane	57.90
Londra 10 Livres șterlingi	118.—

Prețul mărfurilor.

Piața din Blaj: Grâu, hect. fl. 7.— până 7.25, — grâu mestecat fl. 6.— până 6.50, secară fl. 5.— până 6.—, — ovăș fl. 2.75 până fl. —, cucuruz fl. 3.75 până fl. 4.—, alac fl. 2.— până fl. —, cartofi fl. 1.— până fl. —, — sēmăntă de cânepă fl. — până fl. —, fasolea fl. 4.50 până fl. —, — carnea de vită chilo 44 până 48 cr., carnea de vițel 40 până — cr., carnea de porc 40 până — cr., carnea de berbec 28 până — cr., — 12 ouă cu 20 până — cr.

Posta Redacțiunii. G. K. în I. Numai la Bucuresci — ediție nouă. Sperăm, că în scurtu se va începe edarea santei Scripturii (versiunea revăcută a lui Sam. Clain) și la noi în Blaj.

Editor și redactor răspundător:

Dr. Vasiliu Hossu.

Fundată în an.
1858.

FRANCISCU WALSER

Liferant de carte
al Altei Sale
Imp. și reg. Archi-
ducele Iosif.

proprietariul primei fabrici ungare de mașine și recușite de pompieri, turnătorii de clopote și metală

Budapesta, VII, strada Rottenbiller, Nr. 66

recomandă atențiunei preanoraților domni preoti

TURNATORIA SA DE CLOPOTE

(4) 4—52

Preliminare de spese și Prețu-couranturi se trimitu la cerere gratuit și franco.

Distinsu în anul 1885 la esposițiunea regnicolară din Budapesta pentru lucră escelentă, progresu și capacitate de concurență cu diploma cea mare de onore.

În care se fabrică atât grupuri cât și clopote singurate: cu scaune de fier patentate și cu chivere (côrne) scutite de frecare. Fabrica a liferat dela întemeierea sa 1800 clopote mari de metalu, într'alte și celu dela metropolia din Bucuresci în greutate de 8000 kilograme.

Se află umblătoare scutite de mirosu, arangiamente pentru băi, conducte pentru apă și pompe pentru fântăni.

Cu deosebită stimă cuteză a încunoscință pre
Veneratulă Cleru greco-catolicu,

că precum și până acum iaș asupra-mi gatierea de
iconostase, amvone, altare

și alte obiecte de ale instruirei interne a bisericelor, în ce privesce lucrul de mēsari și de sculptor, de colorare respective de marmorisare și de prevedere cu icone sante, dimpreună cu aședarea acelor obiecte în fața loculu, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescu cu placere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigat recunoscere deosebită, si tôte mă îndreptățescu la sperarea, că Veneratulă Cleru mă va împărtăși ocașional-minte de prețuită-î încredere. Silința mea se va îndreptă totu-deauna într'acolo, că și de aci înainte se merită renumele celu bunu, care mi-lam câștigat până acum.

Prin tarifulu de zone dispărëndu departările, prin această capacitatea de concurență mi-sa măritu.

Rogându-mă pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebită stimă

Carol Müller,

auritor și fabric. de recuș. biserice.

(5) 2—26